

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **СЕМИОТИЧНАТА ИДЕЯ В ПОЗНАНИЕТО**

Лектор: **Професор Иван Младенов д.ф.н.**

Телефон: +35920885123961

Имейл: mladenovivan13@outlook.com

Хорариум: 15 лекции по два часа, общо 30 часа

Анотация (до 150 думи):

Курсът обхваща периодът от появата на първите идеи за знанието в пред-сократическата ера до наши дни, без Египет и ислямските страни. Прави се общ преглед на достигнали до нас познавателни концепции при Платон, Сократ, Аристотел, стоици, скептици, циници, епикурейци, през Средновековието до съвременността. Семиотичната идея за познанието е поставена наравно с категориите на Аристотел, опита на британските емпирицисти, търсенето на научен метод при рационалистите. Целта е студентите да научат, че съществуват познавателни идеи много преди самото познание да започне да се самонаблюдава. Проследяването на идеите за знанието върви като компактна схема с 4 основни критерия: отношението на познаващия към Бог, схващането за ролята на Бога, диалога между хората и природата и отношението на познаващия към идеите за познание.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Идеи за знанието в предсократическата ера, (Участие на студентите с налични знания). Въвеждане на критерии за идея за знанието.

Тема / Модул 2: Монизъм. Йоническа школа. Идея за едносъщността на битието. Диалог между боговете и хората. Питагорейска школа, школата на Демокрит, Хипократ. Изпитание на идеите за единния произход на нещата. Елеатска школа (Парменид, Зенон) Усъмняване в сетивата като източник на знание. “Парадоксите” на Зенон. Начало на диалектиката.

Тема / Модул 3: Сократическа школа. Платон, Сократ. “Знанието е у всекиго, необходим е само метод за неговото освобождаване”. Аристотел – построяване на основите на човешкото познание. Категории, концепции, дисциплиниране на мисленето. Причина и следствие. Стоическа школа – триадичен модел на мислене. Циници, скептици, епикурейци. Борба за надмощие на логиката над простото наблюдение. Неоплатонизъм, преход към схоластицизъм. “Дървото на Порфирий”; смяна на парадигмата на знанието. Средновековие, схоластицизъм: монотеизъм, нов вид диалог, нова роля на бог в стремежа за знание. Английски схоластици: Бейкън, Окам, Дън Скотус и други. Знанието като нова интерпретация на стария аристотелизъм. Революции в знанието – Коперник, Галилей, Кеплер. Нютон. Идеите за знание в математиката, космологията, природните науки. Английски емпирицизъм: Лок, Бъркли, Хюм. Знанието като социална сила. Поставяне основите на

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

повечето съвременни науки. Немска класическа философия: Шелинг, Кант, Хегел.
Траекториите на “модерното” знание.

Форми на обучение и оценяване:

Лекции, диалози, беседи.

Оценките са текущи. Изнасяне на Ppt презентации и писане на текстове.

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

Избралите този курс могат да градят върху неговите основи каквито пожелаят бъдещи схеми на интелектуалното си развитие, включително такива, задълбочаващи знанията им в семиотиката.

Литература:

На български

- *Избрани Съчинения* от Чарлс С. Пърс; и-во Изток-Запад, 2022.
- Джовани Мадалена *Философия на жеста*; прев. от итал. Елица Попова, и-во Боян Пенев; София 2025.
- Колапиетро, Винсънт, *Речник по семиотика*; издателство Хейзъл, 2000, 300 стр. ISBN: 9548283344.
- *Между нещата и думите*;
- *Материята на мисълта* – двутомник със семиотични изследвания, съставен и редактиран от мен (И.М.); издателство Наука и изкуство, София, 1991; 503 стр. OCLC Number 405957365.
- Корнелис де Ваал (2015), *За Пърс*, прев. Николай Иванов, Андрей Ташев; издателство Нов Български Университет, София, 142 стр. ISBN: 9789545358562

На английски

- *Conceptualizing Metaphors. On Charles Peirce's Marginalia*, Routledge, Taylor and Francis Group, 2006, 198pp. ISBN 0-415-36047-1
- Alexander, Ronald G. 1997 *The Self, Supervenience and Personal Identity*, Ashgate, Publishing Limited, England.
- Baars, J. Bernard 1997. *In the Theater of Consciousness*, Oxford University Press, Inc. New York.
- Bakhtin, M. Michail 1987, *Speech Genres & Other Late Essays*, trans. by Vern W McGee, Caryl Emerson and Michael Holquist eds. University of Texas press, Austin.
- Davidson, Donald 1984 *Inquiries into Truth and Interpretation*, Oxford: Clarendon
- Peirce, Charles S. (1931-1966). *Collected Papers of Charles Sanders Peirce*, 8 vols., ed. by Charles Hartshorne, Paul Weiss and A. W. Burks. Cambridge, MA: Harvard University Press

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

- Зала и проектор за Ppt - презентации